

ARBEJDSPAPIR TIL DEN KULTURRADIKALE TALE

Kulturradikalisme eksisterer ikke nødvendigvis som ideologi, men nærmere som en idéstrømning uafhængig af bestemte partigrupperinger, og den blomstrede særligt op i slutningen af 1800-tallets Danmark. Radikalisme betyder en stræben efter et opgør med de eksisterende samfundsforhold, og den danske kulturradikalisme var bl.a. en kritik af det traditionelle familiemønster, den autoritære børneopdragelse og ægteskabets snærende bånd. Frisind, tolerance og international åbenhed skulle bekæmpe både de gammeldags verdensopfattelser og virke som værn mod totalitære ”sandheder”, hvad end disse var religiøse eller ideologiske. Derfor bekæmpede kulturradikale tænkere som Poul Henningsen (1894-1967) også først nazismen og senere hen Sovjetunionens kommunisme, da regimet ikke længere varetog den oprindelige frigørelseskamp for arbejderne, men udviklede sig til et diktatur.

Verden har ændret sig meget siden slutningen af 1800-tallet, og det er nogle andre udfordringer samfundet står overfor i dag. Lene Andersens tale giver et bud på et kulturradikalt svar på vor tids udfordringer. Mens I genser talen, kan I overveje følgende spørgsmål: Hvilke værdier er ifølge talen særligt kulturradikale? Og hvad indebærer folkeoplysning?

Før I går i gang:

Udvælg en referent eller sørg på anden måde for at skrive jeres stikord og pointer ned

1. Overvej og diskutér som opvarmning, hvad den vigtigste politiske problemstilling er for jer personligt. Fx klima, fattigdom, menneskerettigheder, den teknologiske udvikling, krig og terror, uddannelse, migration, ...
2. Læs talen, som I finder på næste side. Undersøg og forklar de svære begreber for hinanden.

Arbejdsspørgsmål:

Forbered to minutters præsentation af den kulturradikale tale for resten af klassen ved hjælp af arbejdsspørgsmålene.

1. Vælg et eller to centrale begreber. Hvad betyder de, og hvorfor er de vigtige for at forstå talens indhold?
2. Læs linje 4-14 eller se talen fra 00:14-01:20
 - a. Hvad er særligt kulturradikalt i dag?
 - b. Diskuter om disse værdier knytter sig til ét eller flere af de eksisterende partier
3. Læs linje 15-26 eller se talen fra 01:23-02:37
 - a. Hvorfor ses EU som et kulturradikalt projekt?
 - b. Hvorfor er udviklingen i USA farlig fra dette perspektiv?
4. Sammenlign talen med jeres forståelse af partiet Det Radikale Venstre.
 - a. Hvad er lighederne? Hvad er forskellene?
5. Er I enige i, at folkeoplysning er den bedste måde at bekæmpe autoritære tendenser på? Hvorfor/hvorfor ikke? Hvilke andre midler kunne man benytte?

Hvad vil I fortælle videre til klassen? Overvej hvad der har været vigtigst at forstå, og hvad der har været mest spændende. Øv jer i at forklare det på to minutter.

1 DANMARKS RADIKALE

2

3 Kære venner, medborgere, nye og gamle danskere,

4 Danskheden fylder. Det er skæbnens ironi, Danmarks ironi, at det mest danske parti er Danmarks

5 Radikale. Kulturradikalismen er en dansk opfindelse. Kulturradikalismen er en dansk

6 eksportsucces, ikke mindst til de andre nordiske lande, hvor kulturradikalismen lever under samme

7 navn. Kulturradikalismen er kernen i, hvad det vil sige at være dansk og europæer, sådan som vi har

8 kendt det de seneste årtier:

9 At være kulturradikal er at gøre op med gamle normer og forventninger.

10 At være kulturradikal er at finde sig selv og sin egen unikke plads i verden, at turde tvivle og skille

11 sig ud fra mængden. At blive en personlighed. Det er et eksistentielt projekt.

12 At være kulturradikal er at ville mangfoldighed og kompleksitet, fordi det er i mangfoldigheden og

13 kompleksiteten, at friheden findes. Kulturradikalismen sætter det enkelte menneske fri i en social

14 kontekst.

15 Udviklingen i Europa siden Anden Verdenskrig har været kulturradikal. EU er et udviklingsprojekt,

16 et eksistentielt projekt og et frihedsprojekt.

17 Men først og fremmest er EU et fredsprojekt. Det er et fredsprojekt med succes. Tillad mig at citere

18 fra fundatsen for EU, Schuman-erklæringen:

19 *Verdensfreden kan ikke sikres uden skabelsen af kreative indsats, der står mål med de farer, der*

20 *truer den.*

21 Dét er Radikal politik. Vores grundholdning er pacifismen. Men pacifismen må aldrig blive

22 passivitet. Pacifisme er aktivitet. Det er en aktiv stillingtagen, en aktiv, kreativ forebyggelse af krig.

23 Når jeg indledte med at sige, at kulturradikalismen er kernen i, hvad det vil sige at være dansk og

24 europæer, så er det ikke mindst med baggrund i den politiske udvikling i USA. Jeg havde aldrig i

25 mit liv troet, at jeg skulle leve med frygt for amerikanerne. Dels en frygt for vores egen og Europas

26 sikkerhed, dels for frihedsidealerne i den amerikanske befolkning.

27 Noget er gået helt galt. Også i Europa.

28 Alt for mange mennesker er koblet af udviklingen og lever i en berettiget vrede, frygt og frustration.

29 At være Radikal er at ville den største mulige definition af friheden og fællesskabet, at turde det

30 nye. Men det nytter ikke noget, hvis de, som allerede er i fællesskabet føler, at fællesskabet bliver

31 taget fra dem. I Spanien er ungdomsarbejdsløsheden 40%. I Danmark er der boligkvarterer, hvor

32 hovedsproget er arabisk på legepladsen. Flere storbyer er ramt af terror.

33 Det er tid til selvransagelse. Georg Brandes udfordrede nationalismen og borgerskabet, og Poul

34 Henningsen bekæmpede både nationalismen, fascismen, nazismen, kommunismen og religion.

35 Ingen af de to nøjedes med at se på. De formede vores nutid.

36 I dag udfordrer vi ikke borgerskabet, for borgerskabet, det er os. Vi bekæmper heller ikke

37 nationalismen og fascismen, vi fodrer dem begge med vrede, alene ved vores eksistens.

38 Hvis vi skal mere end at se på, hvis vi skal forme fremtiden, er vi nødt til at udfordre os selv.

39 Ud over at være Brandes' og Henningsens parti, så var vi også husmændenes og skolemændenes
40 parti. Skolemænd – og -kvinder – der så det som et kald at gøre landbobefolkningen til myndige
41 borgere. Vi er folkeoplysningens parti.

42 I bund og grund er det der, vi har svigtet, og der, vi har vores opgave: Danmarks Radikale skal
43 udfordre borgerskabet og genopfinde folkeoplysningen. Den har altid været vores bedste værn mod
44 autoritære tendenser, og den er vejen ind i det danske fællesskab. Vi er nødt til at tænke større og
45 gøre folkeoplysningen til vejen ind i det danske, det europæiske, det amerikanske og det globale
46 fællesskab. Vi skal være de amerikanske demokraters venner i Europa. En dag skal vi have en
47 transatlantisk handelsunion, men først skal vi have knyttet de kulturelle og uddannelsesmæssige
48 bånd. Internationalt skal vi aktivt støtte de stemmer der taler om frihed og fællesskab i andre lande.
49 Vi skal bekæmpe diktaturer og dumhed med oplysning og uddannelse.

50 Radikal politik i begyndelsen af det 21. århundrede er derfor fire F'er på begge sider af Atlanten:
51 Fred, Frihed, Fællesskab og Folkeoplysning. Vores ambitioner og kreativitet må stå mål med
52 udfordringerne.

53 Skal vi være nationale må vi være radikale – og sætte et ordentligt, dansk aftryk på verden.

54 Tak.

